

2022Z15333

Vragen van de leden **Rajkowski** en **Erkens** (beiden VVD) aan de Ministers van Justitie en Veiligheid en voor Klimaat en Energie over *het artikel «Hacker ontdekt dat Chinese zonnepanelen een bedreiging zijn voor ons stroomnet»* (ingezonden 26 juli 2022).

Vraag 1

Bent u bekend met dit artikel?¹

Vraag 2

Bent u bekend met het feit dat 43% van de Nederlanders zich zorgen maakt om de uitval van vitale processen, zoals onderzocht door de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV)? Hoe beoordeelt u dit? Welke mogelijkheden ziet u met deze zorgen aan de slag te gaan?²

Vraag 3

Hoe beoordeelt u het gevaar voor ons stroomnet zoals in het artikel omschreven?

Vraag 4

Hoe beoordeelt u het feit dat China, of andere kwaadwillenden die het systeem kunnen (binnendringen en) beheersen, op deze manier digitale ontworping in gang zou kunnen zetten?

Vraag 5

Bent u het ermee eens dat dit een gevaar is voor onze nationale veiligheid?

Vraag 6

Wat wordt gedaan de risico's op korte termijn te beperken? In hoeverre zijn software- of hardwarematige aanpassingen een oplossing?

Vraag 7

Wat wordt gedaan deze veiligheidsrisico's in de toekomst te voorkomen?

¹ <https://www.ftm.nl/artikelen/hack-chinese-zonnepanelen-bedreiging-stroomnet>

² <https://www.nctv.nl/actueel/nieuws/2022/07/19/grootste-zorgen-over-cyber--geopolitieke-dreigingen-en-uitval-vitale-processen>

Vraag 8

Wanneer ontvangt de Tweede Kamer het toegezegde onderzoek/scan naar afhankelijkheden van vitale Nederlandse processen van landen met een cyberoffensief?³

Vraag 9

Bent u het ermee eens dat het zeer onwenselijk is dat Nederland voor haar vitale processen, zoals het stroomnet, deze mate van afhankelijkheid kent zoals in het artikel is omschreven? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke concrete stappen gaat u hiertoe nemen? Welk tijdspad heeft u hiervoor ogen?

Vraag 10

Werkt u ook aan het voorkomen van afhankelijkheden in onze energievoorziening die ontstaan door de optelsom van veel kleine en vaak decentrale afhankelijkheden, naast het al plaatsvinden van een versterking van het toezicht op de aanbestedingen van Tennet op en aan het hoofdspinningnet?

Vraag 11

Ziet u ook risico's voor individuele huishoudens en bedrijven door deze afhankelijkheid ontstaan? Hoe mitigeert u deze risico's?

Vraag 12

Zijn er andere energiebronnen waarvoor Nederland afhankelijk is van de Chinese techniek waar u soortgelijke risico's ziet? Hoe gaat u deze risico's mitigeren?

Vraag 13

Lopen er op dit moment aanbestedingen, of worden er binnenkort aanbestedingen gestart, binnen de vitale sector die de afhankelijkheid van Nederland van landen met een offensieve cyberstrategie op onwenselijke wijze zal vergroten?

Vraag 14

Bent u het ermee eens dat bij aanbestedingen van vitale Nederlandse processen voorkomen moet worden dat landen met een offensief cyberstrategie deze mate van invloed krijgen vanwege de enorme veiligheidsrisico's en de kans op mogelijke digitale ontwrichting? Zo ja, welke mogelijkheden ziet u deze afhankelijkheid van deze landen te verminderen om ons land veiliger te maken? Zo nee, waarom niet?

---

³ (Kamerstuk 26 643, nr. 830)